

Izvajanje preventivnih zdravstvenih pregledov učencev in posredovanje njihovih osebnih podatkov

mag. Domen Petelin, univ. dipl. pravnik

V stalnem tematskem sklopu Šolstvo in pravo vam avtor mag. Domen Petelin s svojimi prispevki poskuša odgovoriti na številna odprta vprašanja s področja šolskega prava. Glede zelenih vsebin prihodnjih prispevkov ali dilem glede vsakokratnega aktualnega prispevka se na avtorja lahko obrnete preko elektronskega naslova petelin.domen@gmail.com.

S strani ene od šol sem po elektronski pošti prejel vprašanje glede zaprosila lokalnega zdravstvenega doma, v katerem prosijo za posredovanje osebnih podatkov učencev za izvajanje preventivnih zdravstvenih pregledov učencev. Gre za vprašanje, ki je relevantno za vse osnovne šole, saj je država pomanjkljivo uredila predmetno področje in ga delno prepustilo izvedbi šol.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju: MIZŠ) je osnovne šole z okrožnico¹, z dne 19. 8. 2022, seznanilo, da v Pravilniku za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni² ni več določbe o posredovanju osebnega imena, naslova in razreda izvajalcu preventivnih zdravstvenih pregledov. MIZŠ v okrožnici šole prosi, da do vzpostavitve informacijskega sistema, ki je v pristojnosti Ministrstva za zdravje, šole osebne podatke otrok (in staršev) posredujejo izvajalcem preventivnih zdravstvenih pregledov ob predhodni privolitvi staršev.

Predmetno problematiko je obravnaval tudi Informacijski pooblaščenec, ki je v svojem mnenju³ zastopal stališče, da »zaradi prenovljenega Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni v njem ni več pravne podlage za to, da bi šola posredovala osebne podatke učencev izvajalcu preventivnega zdravstvenega varstva, razen če je za to podana veljavna privolitev.«

Do tukaj sta MIZŠ in Informacijski pooblaščenec še enotnega stališča, slednji pa v svojem mnenju dodaja, da »je v poglavju 2 'Preventivni pregledi učen-

cev v drugem, četrtem, šestem in osmem razredu osnovne šole' določeno le: 'na preventivne preglede učencev, ki se izvajajo v drugem, četrtem, šestem in osmem razredu osnovne šole, učenca pisno vabi izvajalec Programa ZDAJ preko šole ali sam v primeru, ko se učenec ni udeležil pregleda v terminu za učence njegovega oddelka. Izvajalec Programa ZDAJ šoli v tiskani obliki posreduje vabilo za učence, informacije o pregledu in cepljenju, obrazce za privolitev za cepljenje ter vprašalnike, na katere odgovorijo starši ali skrbniki in jih učenec skupaj z zdravstveno kartico in s cepilno knjižico prinese na pregled. Izvajalec programa ZDAJ se s šolo dogovori o izvedbi preventivnega pregleda učencev. Učenci se organiziranega pregleda udeležijo v spremstvu strokovnega delavca šole'. Glede na omenjene določbe se vabljenje izvede prek šole; v tem primeru izvajalec pred samo izvedbo ne potrebuje nujno konkretnih osebnih podatkov o učencih.«

Šola ima tako dve možnosti:

- **od staršev pridobi soglasje**, ki ureja izključno posredovanje osebnih podatkov otrok⁴ izvajalcu preventivnih zdravstvenih pregledov,
- **ne izvede postopka pridobivanja soglasij staršev**, ampak od izvajalca preventivnih zdravstvenih pregledov zahteva, da šoli v tiskani obliki posreduje vabilo za učence, informacije o pregledu in cepljenju, obrazce za privolitev za cepljenje ter vprašalnike, na katere odgovorijo starši ali skrbniki in jih učenec skupaj z zdravstveno kartico in s cepilno knjižico prinese na pregled. To pomeni, da izvajalec preventivnih zdravstvenih pregledov ne vabi otrok

¹ Okrožnica ministrstva za izobraževanje, znanost in šport: Izvajanje preventivnih zdravstvenih pregledov učencev in posredovanje njihovih osebnih podatkov, št. 6030-2/2022/65, z dne 19. 8. 2022.

² Pravilnik za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Uradni list RS, št. 19/98, 47/98, 26/00, 67/01, 33/02, 37/03, 117/04, 31/05, 83/07, 22/09, 17/15, 47/18, 57/18, 57/18 in 57/21).

³ Mnenje Informacijskega pooblaščenca: Pridobitev osebnih podatkov učencev s strani zdravstvenega doma, z dne 21. 2. 2022.

⁴ Nekateri izvajalci preventivnih zdravstvenih pregledov želijo imeti tudi telefonsko številko staršev zaradi lažje komunikacije pri izvedbi preventivnega pregleda.

neposredno (zaradi česar v predhodni fazi še ne potrebuje osebnih podatkov), temveč le posredno prek šole, kateri posreduje splošna gradiva v zvezi s tem (neindividualizirana vabila, vprašalnike, pojasnila, itd.)⁵.

Obe opciji sta zakoniti, prvo predlaga MIZŠ, medtem ko se Informacijski pooblaščenec ne opredeljuje, katera je boljša, saj sta obe dopustni. Vsaka opcija ima svoje pluse in minuse. Pri prvi minus predstavljajo starši, ki soglasja ne bi želeli podpisati, medtem ko pri drugi opciji minus predstavljajo praviloma zelo togi zdravstveni delavci, ki jih ne zanima varstvo osebnih podatkov in pravne podlage za posredovanje le-teh ter ne bodo naklonjeni ideji, kot jo je zapisal Informacijski pooblaščenec.

Zmedo na tem področju sta povzročila dva faktorja – prvi je sprememba zakonodaje, s katero so normodajalci »pozabili« na področje zakonite obdelave osebnih podatkov. Pravilnik za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni je namreč vse do spremembe tega pravilnika (Uradni list RS, št. 57/21, objavljen dne 12. 4. 2021) določal, da šola izvajalcu preventivnih zdravstvenih pregledov lahko posreduje osebno ime, naslov in razred učenca, z novelo pravilnika pa

se je ta pravna podlaga črtala, saj je bilo poglavje o preventivnem zdravstvenem varstvu otrok v celoti nadomeščeno z novo vsebino Programa preventivnega zdravstvenega varstva za otroke in mladostnike – Program ZDAJ – Zdravje danes za jutri, ki pravne podlage za posredovanje osebnih podatkov učencev izvajalcem preventivnih zdravstvenih pregledov ne določa več.

Drugi faktor neustrezne ureditve pa je nedelujoč informacijski sistem, ki ne zmore povezati osebnih podatkov različnih državnih evidenc (evidenc MIZŠ in Ministrstva za zdravje). Do vzpostavitve delujočega informacijskega sistema oziroma do nove spremembe zakonodaje, ki bi to pravno praznino sanirala, si bo treba pomagati bodisi s soglasji staršev bodisi s posredniško vlogo osnovnih šol med izvajalcem preventivnih pregledov in starši učencev.

Iz zgoraj navedenega je razvidno, kako na videz majhna in na prvi pogled nepomembna razlika v normativnem zapisu lahko privede do izvedbenih zagat, ki pa se jih da v praksi s potrpežljivostjo, transparentnostjo in informiranostjo sodelujočih rešiti na miren način ter slediti dobremu namenu, to je izvajanju preventivnih zdravstvenih pregledov naših otrok.

⁵ Obstajajo seveda tudi šole, ki brez soglasij staršev posredujejo osebne podatke otrok, vendar gre pri tem za obdelavo osebnih podatkov v nasprotju z veljavnimi predpisi, mnenji Informacijskega pooblaščenca in okrožnico MIZŠ.